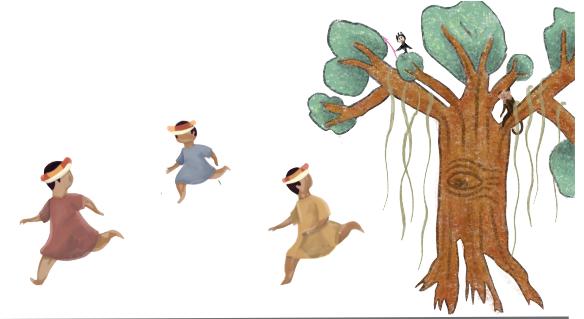

IMIYËI KWI'NE A'RIWATI

1

Yure iye Teatro de Papel del Cuyabeno, ñaja'kowa'ia'ë "Imiyëi kwi'ne A'riwati", iye aipë koka käaye toyasikoa mai aiyowa'i käayepi, comunidad Siekopai, Siekoya Remolino akowa'i.

Lina wëo kani ti'añe pao ja ñami, të'i jaiño weko'u jaënëne kani ti'amo. Wa'i awë sh sh sh kayese'e pisio. Iye ñami kani ti'añe pao.

Maja'yo Yulipi, asako weni tëjini seko'u yeyeko:

—Lina, ¿kere yo'ko koo'a juiko?
—Koo'a juiñë— de sewoko weko'u— ja'kë kwi'ne ja'ko wajore yo'ojëna deoye nëiñë paaji
—¿jane kako daiko yeja toayo ku'i ma'a?
—Jajea'ë. Yeja toayo ku'i ma'a iñö saiye paajako kako ja'ko, yo'okëna ja'këpi kaji ai jëaji wa'i ti'añe, jaje paa'iona yeja toayo ku'i ma'a wi'yoye paa'iji.

2

—¿Keire mëë kooko?— seko'u Yuli
—Wesëyë. Asayë ja'kë kaye, deoye mai paa'i ja'ñere ko'eyë kaji, de'o wë'e kwi'ne yure mai peeoyere ti'a si'i kaji. Ja'ko kato kooeko, ai airo ësekoa, kwenu'u kayë jai imiyëi paa'i we'ñare, iyea'ë ja'ko kooeye airo kweni jeoñe.

Yuli sëtani, io jëñapi ta'pio io yëo'po. Io awë tutu të'kao ñama këkëni airo wë'wë yeje. Iye daripë paa'ikowa'i toto watí paa'iyé asa-kowa'ia'ë jai imiyëiyëre. "Paaipi tsio jaito nea okorako kwi'ne dawë nekoá" kakëna asao Yuli io ñekwe Luis.

—¿Yure, me neja'koa io?— dekako weko'u.
—Koo'aye yo'ye paajë kanita'a toto watire...

Me neja'koa kwasajë jo'karepa weni tëjini, Lina kwi'ne Yuli, wëodaona ka'ë.

3

Nea we'ña repa, ësëpi tuturepa ju'ao katapëa, Aguarico të'tëpa uiñena. Nomi tsi kwasawë io wa'i yo'o ja'ñere.

—Toto watí kato ta'ñe ñaji, iti kweñu'u kajë yo'oko waire i paa'i we'ña. Maine ñasikë paani kwe'yo ja'këapi.
—¡Ñeje yo'oyu'u!—kwasaña jako'u Yuli—: Yawe repa tsio jañu'u imiyëiyë, toto watí ñamë'na.
—Kwasako...— nëkao Lina —, jairo yaije paa'io suñasi'i; Jaëñapi airo ëjaë.
Toto watí ka'rakë, koo'aye yo'ye paaja'këapi. ¿Ñako toa kaara uiñe? Japi tsoayu'u neañe kwi'ne së'ño joropi koni tsoa yu'u yaije paa'iowa'i.

Jaje paa'io, io kaapë tsoani kwi'ne tutu kwasani, Lina sako'u yai saiyeje.

4

—¡¿Keipi janó ku'ikë'ni?—wajë ya'yerepa kwi'ne muju kayerepa pisio imiyëiyë sa'nawëpi.
—Yë'ë, airo yai— kwi'nerepa sewo Lina—. Më'ëre koka kasi'i kako da'ë.
—De'oye repa daikë'ni, yë'ë kaajei- de kapi toto watí—. Ko'asë ta'mupi ko'a kokare yë'ëre këao. Yë'ë paa'iwe'ña nejokañu'u kayë.
¿Ti asa ti'añe paañe yë'ë paa'iyé? Imi yë'i kwi'ne yë'ë paa'iyë 650 ometëka. Wë'e, ao kwi'ne jujuye isiko wa'ia'ë, jai paai iye airo paa'iko wa'ire. Më'ë yai asayë si'ao wa'i koojë paa'iko wa'ia'ë iye airo.

Lina jo'karepa asao. Toto wariti këaye i paa'iyere kwi'ne iye airo paa'iko waire kookë paa'iyer, yurena asati'ao.

—¿Asakë yë'ë kaye yai?— kapi toto wariti—. Si'ao wa'i paayë mai wë'e, mai paa'iwe'ña iye airo. Umu i tsiaro nereokëapi jane iye airona, jëjëje jane iñona i wë'e ne reokëapi kwi'ne jane paaije io wa'i jai wë'ña nekowa'ia'ë. Yë'ë wë'ea'ë iye imiyëiyë, jane iye airona më'ë mamajë ai deo'yë. Ti si'aye iye paa'iji, iye airore, jaje paa'iona yë'ë ai ëseyë.

5

Lina asati'ao, jai paai paa'iyë iye airo, iti paa'iko wa'i, yë'ë daripëje paa'iko iye airo sa'nawëre. Yo'oko kwasao, kere kakë yë'ë ja'kë kaëni de'oye paa'iyer. ¿Nejoñe paa'ikë iye airo de'oye paañu'u kani?

Saiyë kani pëëpani, koo'io io saisi ma'aja'a. Toto wariti meñe ñakëna a'riko këeo paaji'i. Ñani koa sokë nëkapi.

Toto wariti kwi'ne Lina asawë airo yai tutu kaye, asasikota'a pao këkëye, yai kato de'oji kaji kako.

Este cuento fue escrito por:

Paula Terán O.
María Paz Dávila
María Vallejo

Las ilustraciones fueron creadas por:

Paula Terán O.

Y las niñas y niños de la comunidad Siekopai Siekoya Remolino:

Danila Rosalia Payaguaje	Yuli Ingri Noteno
Neimar Jostin Payaguaje	Kurirasa David Piaguaje
Brandy Jaboc Ocoguaje Piaguaje	Fabian Yëipi'a Payaguaje
Fricxon Ailmer Piaguaje	Judith Ximena Noteno
Joy Jonathan Piaguaje	Freidman Davixon Piaguaje
Ikel Ackerley Payaguaje	Yandy Eliana Payaguaje
Dalia Kurinëwio Payaguaje	

Este cuento es libre de derechos de reproducción. Puede ser impreso y difundido por cualquier vía, siempre y cuando mantenga los créditos correspondientes. Libro de distribución gratuita, prohibida su venta.

© 2022 WWF Ecuador

Trabajamos para conservar la
naturaleza para las personas y la
vida silvestre.

juntos es posible. wwf.org.ec